

S-14

Yoğun Bakım Hekimleri Kendileri İçin Nasıl Bir Yaşam Sonu İsterler? Bu Tercihle Palyatif Bakımın Yeri Nedir?

Ali Şefik Köprülü¹, Ali Haspolat², Yaşar Gökhan Gül³, Nurşen Tanrıkulu²

¹ İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji - Reanimasyon Abd

² Kolan International Hastanesi - Şişli Myo Anesteziyoloji Bölümü, İstanbul

³ Medipol Mega Üniversite Hastanesi, Anesteziyoloji Departmanı, İstanbul

Giriş: Bu üzerinde çok konuşulan bir konu olmasada her insan gibi doktorlar da hastalanırlar, ölürlər. Bu araştırmanın amacı ölümcül-tedavisi olanaksız bir hastalıkla karşı karşıya kaldığında, modern tıbbın olanaklarını bilen, bunları yıllarca hastaları için kullanan yoğun bakım uzmanlarının kendileri söz konusu olduğunda yaşamı uzatan tedaviler hakkında ne düşündüklerini saptamak, bu koşullarda bu sürecin herhangi bir noktasında “palyatif bakımı” bir seçenek olarak akıllarına getirip getirmediğini irdelemektir.

Yöntem: Etik kurul onamını takiben İstanbul ilinde yoğun bakım ünitelerinde görev yapan hekimlere elektronik ortamda 14 soruluk bir anket iletilerek cevaplanması rica edildi. Öngörülen tarih sonunda yanıtlar değerlendirildi.

Bulgular: Ankete katılan, yaş ortalaması $43,79 \pm 7,54$ yıl olan, $12,34 \pm 9,44$ yıldır anesteziyoloji reanimasyon uzmanı olarak çalışan 296 hekimin yanıtları özetlendi (ek1). Son dönem tedavisi olanaksız hastalıklarının olması, sınırlı yaşam süreleri kalması önkoşuluyla sorulan sorulara hekimlerin hastaları için uyguladıkları tedavilerin çoğunu kendileri için istemedikleri görüldü. Ek olarak sadece 2 katılımcı hekim (%0,7) yaşam sonunu palyatif serviste geçirmek istediğini belirtti. Aynı koşullarda bir yakınıyla ilgili deneyimi olan 83 hekimdense sadece birinin yakınının (%1,3) palyatif bakım hizmetinden faydalandığı saptandı.

Tartışma: Yaşam sonu bakım gerektiren hastaların büyük çoğunluğu palyatif yatak kapasite kısıtlılığı, hasta yakınlarının yanlış yönlendirilmesi, kanun-yönetmeliklerdeki belirsizlikler nedeniyle YBU’lerinde tedavi edilmektedir. Bu koşullardan hastalar kadar onlara hizmet eden hekimlerde hoşnut değillerdir. Ancak hem günümüz koşullarına uymayan yönetmeliklerden hem de hekimlerin eğitim eksikliğinden kaynaklanan sıkıntılar vardır. Kendi aileleri hatta kendileri söz konusu olduğunda bile hekimler gelecekte endişe etmektedirler. Ayrıca yaşamlarının büyük bölümünü böyle hastalara hizmet vererek geçirmiş hekimlerce bile palyatif bakım/servis kavramı tam olarak özümsemiş değildir. Bu bakış açısının önce sağlık alanında hizmet veren her tür personelde içselleştirilmesi, meslek içi eğitimlerde konuya özel önem verilmesi, palyatif bakım kavramının öncelikle bu hizmeti verenlerce kabulü sağlanmalıdır. Ek olarak tıp fakültelerinde bu konuda mutlaka ek dersler konularak konunun önemi mezuniyet öncesi eğitimde de vurgulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yoğun bakım hekimi, yaşam sonu, palyatif bakım